

Trzynasty największy wyczyn Herkulesa

KONSTANTY ILDEFONS GAŁCZYŃSKI

Trzynasty największy wyczyn Herkulesa¹

TEATRZYK „ZIELONA GĘŚ”

MA ZASZCZYT PRZEDSTAWIĆ:

HERKULES

Pozwolicie, obywatelstwo, że się przedstawię: Jestem Herkules, syn Jowisza² i Alkmeny³, znany sportowiec. Moje wyczyny? Proszę bardzo! Liczcie! Dwanaście:

1) położyłem lwa nemejskiego⁴; 2) także hydrę lernejską⁵; 3) także dzika eryman-tejskiego⁶; 4) ścigałem się z kózką, co miała złote różki i miedziane nóżki⁷; 5) zrobiłem porządek z ptakami stymfalijskim⁸; 6) pobiłem pewnego byka na Krecie⁹; 7) także Diomeda, króla Tracji, który podkarmił swoje konie ludzkim mięsem¹⁰; 8) *ditto*¹¹ spuściłem manto Amazonkom¹², tym mitologicznym kociakom; 9) oczyściłem stajnię Augiasza¹³, skierowując na tę stajnię moim ramieniem rzekę Alfeusz¹⁴; 10) zrobiłem na szaro niejakiego Geriona¹⁵; 11) otrząsałem złote jabłka w ogrodzie Hesperyd¹⁶ oraz 12) wyzwoliłem Tezeusza¹⁷, co było, moi drodzy, najtrudniejsze. Ale to wszystko mi, proszę was, nie wystarcza.

Bohaterstwo

¹*Herkules (mit. rz.) a. Herakles (mit. gr.)* — syn Zeusa i Alkmeny; cechował się nadludzką siłą, odwagą, urodą; zasłynął jako wykonawca dwunastu niezwykle trudnych i niebezpiecznych prac; patron kultury, atletyki, handlu. [przypis edytorski]

²*Jowisz a. Jupiter (mit. rzym.)* — najwyższe bóstwo rzymskiego panteonu, bóg nieba i burzy, odpowiednik greckiego Zeusa. [przypis edytorski]

³*Alkmena (mit. gr.)* — żona Amfitriona, króla Teb, uwiedziona przez Zeusa, który przybrał postać jej męża, urodziła Heraklesa. [przypis edytorski]

⁴*lew nemejski (mit. gr.)* — lew odporny na ataki bronią białą, uduszony przez Heraklesa. [przypis edytorski]

⁵*hydra lernejska (mit. gr.)* — potwór wyobrażany najczęściej jako wielogłowy wąż wodny, córka Tyfona i Echidny. Zamieszkiwała bagna w okolicy Lery w Argolidzie. Trudna do pokonania, ponieważ w miejsce każdej ściętej głowy wyrastały dwie lub trzy kolejne. [przypis edytorski]

⁶*dzik erymantejski* — potężny dzik grasujący w Arkadii. [przypis edytorski]

⁷*kózka, co miała złote różki i miedziane nóżki* — chodzi o lanię kerynejską, niezwykle szybkie zwierzę ze złotymi rogami, srebrną sierścią i kopytami z brązu, którą Herakles gonił przez rok. [przypis edytorski]

⁸*ptaki stymfalijskie (mit. gr.)* — mordercze ptaki pustoszące okolice jeziora Stymfalos, wypłoszone bądź wystrzelane przez Heraklesa. [przypis edytorski]

⁹*byk kreteński (mit. gr.)* — bestia pustosząca Kretę. Został pojmany przez Heraklesa, później zabity przez Tezeusza. [przypis edytorski]

¹⁰*Diomed, król Tracji, który podkarmił swoje konie ludzkim mięsem (mit. gr.)* — Diomedes karmił swoje konie ciałami cudzoziemców. Herakles wykradł zwierzęta, a kiedy król ruszył za nim w pogoń, rzucił go im na pożarcie. [przypis edytorski]

¹¹*ditto (wl.)* — jak wyżej, to samo. [przypis edytorski]

¹²*Amazonki (mit. gr.)* — plemię walecznych kobiet. Herakles miał za zadanie zdobyć pas ich królowej, Hipolity. [przypis edytorski]

¹³*stajnia Augiasza (mit. gr.)* — stajnia króla Elidy zamieszkała przez 3000 wołów i nie czyszczona od 30 lat. [przypis edytorski]

¹⁴*Alfios* — rzeka w Grecji biegnąca z gór Tajget do Morza Jońskiego. [przypis edytorski]

¹⁵*Gerion (mit. gr.)* — potwór składający się z trzech zrosniętych ciał. Herakles miał za zadanie wykraść jego trzodę czerwonego bydła, pilnie strzeżoną przez psa Ortrosa (brata Cerbera) i giganta Eurytiona. [przypis edytorski]

¹⁶*Hesperyd (mit. gr.)* — nimfy zachodzącego słońca, opiekowały się ogrodem bogów i strzegły drzew rodzących złote jabłka. [przypis edytorski]

¹⁷*Tezeusz (mit. gr.)* — heros ateński, syn Posejdona i Ajtry, zabójca Minotaura. Tezeusz i jego przyjaciel Pejritoos przysięgli, że zdobędą córki Zeusa za żony. Tezeusz towarzyszył Pejritoosowi w drodze przez Podziemia, by pomóc mu uprowadzić Persefonę, córkę Zeusa i żonę Hadesa. Kiedy zmęczeni wędrówką po krainie

To nic nie jest. Ja chcę, obywatelu, pobić własne rekordy. Absolutnie. Tylko czego by tu takiego dokonać? O, natchnij mnie, Apollinie¹⁸, i ty, Diano awentyńska¹⁹! Bo chcę coś takiego zrobić, coś takiego, żebym istotnie zasłużył sobie na sławę u potomnych.

Eureka! Mam!!!!

chwytą w Warszawie za słuchawkę telefoniczną i uzyskuje połączenie w godzinach porannych.

KURTYNA

4 XII 1949

Sława

---

zmarłych usiedli na głazach, nie mogli powstać ani się ruszyć. Tezeusz został po dłuższym czasie uwolniony przez Heraklesa, kiedy ten przybył, by porwać psa Cerbera. Próba uwolnienia Pejritoosa się nie udała. [przypis edytorski]

¹⁸*Apollin* (mit. gr.) — Apollo, bóg sztuki, natchnienia, wróżbiarstwa i przepowiedni. [przypis edytorski]

¹⁹*Diana awentyńska* (mit. rzym.) — bogini łowów i księżycy, odpowiednik gr. Artemidy, świątynia jej poświęcona znajdowała się w Rzymie na wzgórzu Awentyn. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/galczynski-trzynasty-najwiekszy-wyczyn-herkulesa/>

Tekst opracowany na podstawie: Konstanty Ildefons Gałczyński, *Próby teatralne 3*, wyd. Czytelnik, Warszawa 1979.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja zrealizowana w ramach biblioteki Wolne Lektury (wolnelektury.pl). Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego. Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Fundację Wolne Lektury.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Kopec-Gryz, Aleksandra Sekuła, Jan Grzybowski.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).